

Агачъ, край дѣсния брѣгъ на Тунджа), въ която навѣрно се сочи сватбата на Александровия синъ Михаилъ Асенъ съ дъщерята на Андроника III (1337 г.), то може да се заключи, че редовния пѣтъ отъ Одринъ за Сливенъ и Търново презъ Ямболъ е минавалъ край дѣсния брѣгъ на Тунджа. По сжщата посока е вървѣлъ и първия турски пѣтъ следъ падането на България (Одринъ, Фикелъ, Вакъфъ, Шахлий, Ханъ-Беглий. Карапча, Пандаклий, Ханово, Ямболъ).

За кервани отъ Северна България презъ Сливенъ за Одринъ и Цариградъ се загатна още при епохата на царъ Симеона. Преданието посочва, че отъ тукъ е минавала и „*царската поща*“, а следъ падането на България, когато Търново загубва значението си, и намѣсто него се развиватъ крайдунавскитѣ важни пристанища Русе и Силистра, пощата не е минавала вече презъ „*стария пѣтъ*“ Търново, Демиръ-капия, — Сливенъ), а презъ източния край на града (Котелъ-Ичера, Джендемъ-дере, Сливенъ). Въ Сливенско има много предания за ограбени тукъ „царски пощи“. Разправя се, на примѣръ, за постѣчени и хвърлени въ единъ кладенецъ до Сливенъ нѣколко катѣри заедно съ товаритѣ имъ — пари (до върха на Бършанъ, край пѣтя отъ Сливенъ за Ямболъ).

Въ българското царство по-голѣмитѣ оправени пѣтища се наричали „царски“ или *друмове* (отъ грѣцкото δρόμος). Даже до скоро сливенци викаха на шосето — „царски пѣтъ“ (ло-модерно *шѡша* изкривено отъ *шосе*). Калдърѣмения пѣтъ отъ Сливенъ презъ Джендемъ-дере за Котелъ ще е отъ турско време.

Българитѣ въобще, както и днесъ, малко се грижели за пѣтища. Отъ епохата на римлянитѣ до днесъ главнитѣ посоки на Балканскитѣ пѣтища сѣвсемъ малко сж се измѣнили. Колкото се касае до скоростѣта на пѣтуването, то Иванъ Александъръ въ 1333 г. съ войска отъ Търново стигналъ въ Русокастро за петъ дена. Товаритѣ се превозвали най-вече съ добитѣкъ. Отъ Цариградъ до Пловдивъ нуждни били 9 дена пѣтъ. Тѣй нареченитѣ *кервани* не ще датиратъ само отъ време на турцитѣ. Преди всичко думата *керванъ* или *караванъ* не е чисто турска, а взета отъ араби и перси. Тя се срѣща и въ дубровнишкитѣ актове още презъ 1398 г. и въ италианския езикъ.

Въ Сливенъ като превозно и товарно животно изъ стрѣмнитѣ балкански пѣтища се е употрѣбяло най-вече *катѣра*, вѣроятно заваренъ отъ славяно-българитѣ тукъ¹⁾. Сжщото може да се каже и за *магарето*, чието название още е тракийска дума. Интересно е, че както и въ турско, тѣй и до

¹⁾ Нѣкои казватъ, че Раковски изкарвалъ думата *катѣръ* отъ славяно-българското *катра* се, защото отъ всички товарни животни само *катѣра* можалъ да се *катри* по стрѣмнитѣ пѣтища и урви.